

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **H.**, so sídlom v P., proti žalovanému : **J. B.**, bývajúcí v H., o **zaplatenie 1 008,58 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 11 C 273/2011, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 10. júla 2012 sp. zn. 12 Co 59/2012

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Prešove z 10. júla 2012 sp. zn. 12 Co 59/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom z 19. marca 2012 č.k. 11 C 273/2011-27 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 706,88 € s úrokom z omeškania vo výške 0,024 % denne zo sumy 706,88 € od 26.8.2009 do zaplataenia v pravidelných mesačných splátkach vo výške 20 € mesačne splatných vždy do konca toho-ktorého mesiaca počnúc mesiacom apríl 2012 do úplného vyrovnania celej dlžnej sumy pod následkom straty výhody splátok. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Uložil žalovanému nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 24 € za zaplatený súdny poplatok do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal prvostupňový súd za preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere. Na základe tejto zmluvy poskytol žalobca žalovanému finančné prostriedky vo výške 829,85 €. Žalobca vyplatil uvedené finančné prostriedky žalovanému a žalovaný sa zaviazal poskytnutý úver žalobcovi splatiť v 48 splátkach vo výške 34,26 € mesačne. Žalobca následne z dôvodu neplnenia si zmluvnej povinnosti zo strany žalovaného, a to neuhrádzaním pravidelných mesačných splátok v zmysle obchodných podmienok, zosplatnil celý úver ku dňu 25.8.2009. Dňom nasledujúcim po tomto dni, teda dňom 26.8.2009, žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie celej jeho pohľadávky. Žalovaný mal žalobcovi uhradiť celkovo sumu 1 289,25 € pozostávajúcu z istiny úveru vo výške 829,85 € a úroku za obdobie 4 rokov vo výške 459,40 €. Súd mal

za preukázané, že žalovaný v prospech žalobcu realizoval úhrady celkovo vo výške 582,37 €. Nakoľko postup žalobcu ohľadom započítania úhrad zo strany žalovaného na príslušenstvo istiny – zmluvnej pokuty, považoval za rozpor s dobrými mravmi, započítal celú uhradenú sumu na dlžnú sumu 1 289,25 €, a teda je žalovaný povinný žalobcovi uhradiť ešte sumu 706,88 €. V tejto časti považoval nárok žalobcu za dôvodný. Zvyšok uplatnenej pohľadávky považoval za neopodstatnený. Dohodnutú zmluvnú pokutu vo výške 8 % z každej omeškanej splátky alebo jej časti, s ktorou úhradou je klient v omeškaní dlhšie ako 7 dní spolu so zmluvnou pokutou vo výške 5 % z úveru, z ktorej hradením je klient v omeškaní v prípade omeškania s úhradou splátky úveru, čo je dlhšie ako 6 mesiacov, súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, a preto absolútne neplatnú s poukazom na § 53 ods. 4 OZ v znení aktuálnom ku dňu uzavretia zmluvy. Ide totiž o neprimerané sankcie, ktoré znáša spotrebiteľ. V predmetnej úverovej zmluve bol za to isté porušenie právnej povinnosti (omeškanie so splátkami) dohodnutý niekoľkonásobný postih – úroky z omeškania, zmluvná pokuta, náhrada škody. Tiež lehota splatnosti zmluvnej pokuty je veľmi krátka, takže nepochybne ide o hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach dodávateľa a spotrebiteľa. Pre úplnosť poukazuje, že nárok žalobcu na zaplatenie jednotlivých zmluvných pokút nemal za preukázaný. Žalobca súdu dostatočne neosvedčil, za porušenia akých povinností a na základe akých zmluvných dojednaní si dané zmluvné pokuty voči žalovanému vyúčtoval, z akej sumy boli vyčíslené, podľa ktorých ustanovení a za aké obdobie. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto žalobu v prevyšujúcej časti čo do sumy 301,70 € zamietol. Zo strany žalobcu z dôvodu neplnenia si zmluvných povinností zo strany žalovaného došlo k zosplatneniu celého úveru ku dňu 25.8.2009. Žalovaný sa teda dňom nasledujúcim po tomto dni, t.j. dňom 26.8.2009 dostal do omeškania s plnením peňažného záväzku a týmto dňom vznikol žalobcovi nárok na úroky z omeškania z dlžnej sumy. Podľa zistenia súdu výška základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej k prvému dňu omeškania s plnením, t.j. ku dňu 26.8.2009 bola 1 % ročne. Výška úrokov z omeškania ku dňu 26.8.2009 bola teda 9 % ročne (8 % + 1 %). Žalobca si uplatnil nárok na úrok z omeškania vo výške 0,024 % denne z dlžnej sumy, čo ročne predstavuje 8,76 %. Súd preto priznal žalobcovi nárok na úroky z omeškania v ním požadovanej výške 0,024 % denne zo sumy 706,88 € od 26.8.2009 do zaplatenia.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal včas odvolanie žalobca s tým, že ho odôvodní v lehote 20 dní. Následne podaním z 24.5.2012 žalobca písomne odôvodnil svoje odvolanie zo dňa 4.5.2012.

Krajský súd v Prešove uznesením z 10. júla 2012 č.k. 12 Co 59/2012-55 odmietol odvolanie žalobcu a nepriznal žalovanému náhradu trov odvolacieho konania. V písomnom odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca podal odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v zákonnej 15-dňovej lehote, ktorá uplynula 4.5.2012, kedy v tento deň žalobca podal odvolanie na poštový úrad. Odvolanie bolo podané bez odôvodnenia s tým, že toto odôvodní v lehote 20 dní. Občiansky súdny poriadok v § 205 ods. 3 poukazuje na to, že rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania, t.j. do 4.5.2012. Keďže dôvody odvolania boli doručené súdu až po tejto lehote 28.5.2012, pričom boli napísané žalobcom dňa 24.5.2012, odvolací súd už nemohol z hľadiska § 205 ods. 3 O.s.p. prihliadať na dodatočné dôvody odvolania. V zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Keďže v odvolaní nie sú uvedené žiadne dôvody odvolania a odvolací súd nemal možnosť z hľadiska vymedzenia právomoci žalobcu určiť, čo je predmetom odvolacieho konania a dôvody tohto odvolania, s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm.d/ O.s.p. odvolanie odmietol.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., pretože v konaní pred odvolacím súdom došlo k vade, ktorá mala za následok, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Poukázal na to, že doplnil svoje odvolanie o dôvody v zmysle ustanovenia § 205 ods. 1 O.s.p., t.j. predtým, ako o predmetnom odvolaní rozhodol Krajský súd v Prešove a preto je zrejmé, že odvolací súd mu svojím rozhodnutím odňal možnosť konať pred súdom. Navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa písomne k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V danom prípade je dovolanie podané proti odmietajúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (odvolací súd odmietol dovolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1, 2 O.s.p.). Toto uznesenie nevykazuje znaky ani jedného z uznesení uvedených v ustanoveniach uvedených vyššie, keďže sa nejedná ani o zmeňujúce ani o potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, a nejde ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska. Prípustnosť dovolania preto podľa § 239 O.s.p. neprichádza do úvahy.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p., odvolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, či riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolacom konaní namietané a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv (napr. právo zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy a pod.).

V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky má znaky odňatia možnosti pred súdom konať tiež procesný postup odvolacieho súdu, ktorý odmietne odvolanie bez splnenia podmienok uvedených v § 218 ods. 1 O.s.p. (R 23/1994).

Podstata znemožnenia realizácie procesných práv účastníka tu spočíva v odňatí možnosti domôcť sa zákonom predpísaným spôsobom (podaním odvolania) preskúmania vecnej správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia z (neexistujúceho) dôvodu, ktorý má základ v opravnom prostriedku (konkrétne v tom, že odvolanie nemá predpísané náležitosti alebo bolo podané po uplynutí odvolacej lehoty alebo neoprávnenou osobou alebo proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom nemožno napadnúť). Pri tomto vadnom procesnom postupe sa odvolací súd bez zákonného podkladu odmietne zaoberať odvolaním, jeho opodstatnenosťou a v ňom uvádzanými odvolacími dôvodmi.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Uplynutím lehoty na podanie odvolania zaniká možnosť odvolateľa nielen modifikovať rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, ale aj dopĺňať dôvody odvolania, ktoré určuje § 205 ods. 2 O.s.p. Zákon však nerieši situáciu pre prípad, ak odvolanie nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 O.s.p., a teda aké právne dôsledky má odstránenie väd odvolania (doplnenie dôvodov) odvolateľom, až po uplynutí odvolacej lehoty, avšak pred

rozhodnutím odvolacieho súdu o odvolaní. Lehota, do ktorej môže odvolateľ rozširovať dôvody odvolania, sa vzťahuje na také odvolanie, ktoré má všetky zákonom požadované náležitosti. Táto lehota ale nedopadá na povinnosť súdu dbať o odstránenie väd odvolania a ustanovenie § 205 ods. 3 O.s.p. ani neurčuje lehotu, v ktorej má odvolateľ možnosť odstrániť vady podaného opravného prostriedku. Pokiaľ sa v odvolaní vyskytnú vady, je povinnosťou súdu vyzvať odvolateľa na ich odstránenie, pričom lehotu na odstránenie väd určuje vo výzve súd (§ 43 ods. 1 O.s.p.), a neustanovuje ju samotné plynutie odvolacej lehoty. Ak k doplneniu vadného odvolania dôjde do rozhodnutia odvolacieho súdu, je právne významné, že v čase jeho rozhodovania (§ 154 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.) je vada odstránená. Pritom je irelevantné, že k jej odstráneniu došlo až po uplynutí 15-dňovej lehoty na odvolanie (porovnaj J. Krajčo a kol. Občiansky súdny poriadok, Komentár, V. aktualizované vydanie, Eurounion, Bratislava 2010, str. 823, tiež rozhodnutie uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 53/2006 a č. 25/2009).

V prejednávanej veci bol prvostupňový rozsudok doručený žalobcovi 19. apríla 2012. Žalobca ho napadol odvolaním podaným na pošte Piešťany dňa 4. mája 2012, teda v 15-dňovej lehote, avšak bez bližšej obsahovej konkretizácie odvolacích dôvodov. Dôvody odvolania potom špecifikoval podaním z 24. mája 2012, plniac svoj prísľub v odvolaní, že podrobné dôvody odvolania uvedie v osobitnom podaní. Urobil tak síce po uplynutí odvolacej lehoty, čo je však právne bez významu, pretože k ich doplneniu došlo do rozhodnutia odvolacieho súdu, t.j. do 10. júla 2012.

Rozhodnutie odvolacieho súdu naostatok opomína ustanovenie § 209 ods. 1, § 211 ods. 1 prvá veta a § 218 ods. 1 písm.d/ O.s.p. v znení od 15. októbra 2008. Ak odvolanie nemá náležitosti uvedené v § 205 ods. 1, 2 O.s.p., možno ho odmietnuť, len ak odvolací súd nemôže pre nedostatok týchto náležitostí postupovať v opravnom konaní tak, ako mu ukladá zákon, t.j. prejednať ho a rozhodnúť o ňom a zároveň ten, kto odvolanie podal, bol súdom prvého stupňa (§ 209 ods. 1 O.s.p.) alebo odvolacím súdom (§ 211 ods. 1 O.s.p.) vyzvaný a správne poučený o tom, ako má chýbajúce náležitosti doplniť. Je zřejmé, že súd plní svoju povinnosť podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1 O.s.p. bez ohľadu na to, či odvolacia lehota už uplynula.

Žalobca teda dôvodne vytýka, že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm.f/ O.s.p.

So zreteľom na vadu, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky

preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. augusta 2013

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová